

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De vsu manuum, digitorum, & brachiorum Cap. XII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

odore aliis molesto, illud eruclabis ossa, spinas, aliaque eicienda ex ore immediate in orbem eicere, quod factum est, sed in sinistra, vel dextra manus volam talia sunt ex ore demittenda & manu deinde reponenda in orbe.

208. Auidē comedere & bibere, cum effusione quadam affectus, & faciei ad cibos, sine domino & moderatione famis & sitis: cibos male conditos, ut amaros, nimium salios, vel acidos respuere; sic etiam potum palato tuo non attridentem.

209. *Oscitando, manu non tegere os diductum.* Inter *oscitandum, spiritum & os comprime*, inquit S. Dorotheus. Oscitare cum sono quodam & specie suspirij, præsertim aliis orantibus, valde indecorū est. Hinc apud Romanos, qui in Censorum auditorio honore nimis oscitasset, penam incurtebat Censoriam, teste Gellio, & quidem grauem.

210. *Cum ridendum est, inquit S. Dorotheus, Caue, ne in tuo risu exerat dentes.* Tristitiam, inquit S. Bernardus, maxime in Conuentu dissimula, quandam in facie hilaritatem prætende.

211. Nihil hic dicam de bono linguæ vsu, quoad materiam sermonum, ne scilicet linguâ vtantur ad sermones cum peccato coniunctos. Horum enim tractatio non ad curam minimorum pertinet, sed ad rerum maioris momenti, quàm sint minima, quæ sola hic commendanda suscepi. Non possum tamen hoc loco non commendare monitum S. Basilij suis datum: *Iusurandum de Fratrum Conuentu prorsus expellitor.* Quamuis enim non sit omne iuramentum à Christo Domino prohibitum, etsi contrarium sæpè inculcet S. Chryostomus in suis ad populum Antiochenum homiliis, tamen mihi ad illud magna necessitas vel vtilitas non dubia cogat, satis sit iuxta Christi præscriptum, tantum dicere: *Est, est, non non.* Bonus quoque lingue vsus erit, si duo alia eiusdem S. Basilij monita seruentur: 1. in fine sermonis illius datum, nimirum, si peccata quouis die commissa in conscientia examine (quod ibi, antequàm eatur cubitum, facere iubet) inuenta, audientibus omnibus enuncientur, ut per communem orationem sanentur morbi illius.

212. Deinde præclarum & illud eiusdem est monitum sequenti sermone traditum: *Sermo inutilis exterminator; susurrationses verò, atque in aurem locutiones, & quæ per nutus fieri solent, significationes, hæc omnia à Fratrum Conuentu longissime submoventur.* Nam & detractionis, suspitionem habet susurratio. Et quæ nutu fit significatio, ea fratri indicio est, malitiosum aliquem dolum in re obscure latere. Et ex huiusmodi rebus odia, suspitionesque nascuntur.

213. Denique iuxta doctrinam S. Ambrosij, *Accedat suauis sermo, ut conciliet sibi affectum audientium, gratumque, se vel familiaribus, vel cuiuslibet, vel si fieri potest, omnibus præbeat.*

214. Et, ut monet S. Bernardus, *Sermo tibi in tempo-*

re sit, aut seruus, aut nullus. Et infra: *Verba tua sint vera, vera, ponderosa, & de Deo.*

Et S. Basilius monet: *Nihil anxie, aut curiosius perconere de hominum huius sæculi vita: nihil enim tibi hinc emolumenti, accreuerit, ait siquidem David. Vt non loquatur os meum opera hominum. Quisquis enim non libenter ea doblacera, quæ à peccatoribus designantur, is illicitum voluptatum, quæ quadamenus conspiciunt, aduersum se redaccendit incentiuam, & infligat. Quin age, potius, in vitam iustorum studio propensiore inquire: hinc enim internansci quieris, quod tua ipsius instituenda vita non vulgariter profici-*

CAPVT DVODECIMVM.

De vsu manuum, digitorum, & brachiorum.

Inter alia humani corporis membra, citra liquorum compositionem, & moderationem, versatur virtus modestiæ, vt docet S. Thomas, non postremum est manus, appellata ab Aristotele, & Galeo, *Instrumentum ante instrumenta.* Ideo bene ea vtendum est.

Manus mentum non sustentet, monet Clemens Alexandrinus: *Illiberale enim est, & indecorum, se ipsum non ferre, idque datur vitio adolescenti.*

Stoici, teste Clemente Alexandrino, *ne digitum quidem temere mouere permiserunt Sapienti.*

Valde indecens habetur à bene moratis & honestis hominibus, aliis cernentibus digitos naribus inserere, indeque sordes extrahere, vel iis dentes mundare, & carniū reliquias intra dentes relictas venari (hoc enim statim à comestione, strophiole occultatis digitis, & citò, si opus sit, perficiendum est.

Digitos iuſculo aliaue re ad mensam inficere, quod tanquam à ratione alienum improbat Clemens Alexandrinus, & S. Bonauentura ex Hugone Victorino, & quod sædius, non linteo orbi supposito, sed lambendo & lingendo mundare, more canum: digitos ita colorato iuſculo inficere, vt ad eos extergendos opus sit ferè totum linteolum vnâ vice commaculare, & aliis, pro diebus sequentibus, ita conspurcatum relinquere, ideò digiti nunquam iuſculo immergendi, iſque sine furcibus, vel cultro, aut modico pane nihil tangendum, quod valde maculare possit.

Scyphos, vel vitra, cantharos è mensis auferres, digitis intra illos impositis, & non auferre potius per fundum ab exteriori parte apprehensum.

Poculum, vel vitrum, vel scyphum pro potu destinatum, orificium versus, illasque partes, quæ ori (dum potus bibitur) inseruntur, contingere, & contrectare.

Fricare caput, aliaque partes inter comedendum, bibendumque, vt & alio tempore aliis spectantibus.

215. Scribit Plutarchus Pompeium habitum esse effeminatum, quod vno digito scalperet caput, et si procul abfuerit a mollicie, & lasciuia.

216. Turpe est etiam vngues non præcisos habere.

217. Manus sordidas ostentare, ad arcendum frigus, vel citra frigus in sinu, aut intra vestem infra cingulum reconditas tenere. Magnus, inquit B. Iſaias, ne intro ferantur. S. Bonauentura ait: Manus in sinu tenere irreligiosum est. quanto magis infra cingulum, intra vestem à lateribus prope lumbos. Honesta Matrona, etiam non abditas, sed patulas infra cingulum & ventrem eas habere pendulas erubescunt. Inter incedendum brachia demissa agitare instar seminantis, est contra nonam nostram Regulam modestia. Quà de re S. Bonauentura, Ne inquit, brachii venientes, nec aliter more Secularium incomposito ingressu, incedas. Et in Regulis nostris antiquis, priuà vice impressis, ea Règula ex textu Hispanico S. Ignatij sic fuit Latine reddita: Manus abſtineat non solum à gestulatione, verum etiam ab omni, haud necessarij agitatione, motione. Seneca Argumentum, dicit, morum ex minimis licet capere. Impudicum, & incestus ostendit, & manus mota. Demetrius Phalereus hoc ait esse signum insanæ mentis. Et Cicero alicubi obſeruat, Romanorum morem fuisse, ita vestes aptare, vt ad eas, ne diffluerent, continendas, manus, & brachia, huc atque illuc iactari non possent. Et Ammianus de Perſis scribens, Aded, ait dissoluti sunt, & artuum laxitate, vagos, incestu iactantes se, vt effeminatos existimes, cum sint acerrimi bellatores. Quintilianus inter gestus Manlij Suetri immodestos numerat, quod manus iactaret. Et S. Thomas ait; Specialiter reprimendos esse pueros, ne appareat in eis superbia in gestu, vel colli extensione, vel brachiorum ventilatione, vel humerorum gestulatione vel tibiarum extensione, De Phocione Plutarchus in Vita illius: Neque videntem neque plorantem quisquam Atheniensem temere Phocionem vidit; neque in balneo publico lauantem, vt tradit Duris, neque extra pallium, cum amictus esset, manum eius exercantem.

219. Indecens est mensam accumbendo totas vlnas protendere; & mensam cubitis impositis inniti. Quod & S. Bonauentura, & S. Vincentius ventant.

220. In colloquio frequentes gestulationes, digitis & manu more concionantis edere; post dentes indecenter fricatos, vel vellicatos, digitos ad experimentum odoris dentium, vel materij dentibus adherentis naribus admouere, fricare partes corporis recedias, aliis cernentibus.

221. Extremitates zonæ, vel Rosarij globulos, aut aliud quippiam, manu in orbem agitare, chartâ, tenerum corticem, folia recentia arborum plicare, aut explere, vno verbo, quiduis eiusmodi profusus non necessarium manibus moliri.

222. Furcinnâ, vel cultro, characteres & similia,

præsertim ad mensam, sculpere, & orbis præscindere, vel mensam, vel aliud quippiam.

Inter sedendum brachijs instar iacentium, cui exiguo respectu assidentium, præsertim Maiorû & Seniorum, inniti, pectore nimium inclinato.

233. Digtos alterâ manu apprehensos sigillatim extendere, ad quendam, qui tali attractione excitatur, sonum edendum.

234. Corâ alijs, vel in loco solitario, instar applaudentis, volâ volam manus quaterere: manus retro actas à tergo tenere inter standum, vel deambulandum.

235. Sinistrâ manu potum ori infundere: quod sanè nosſter P. Claudius Aquauia, cum in Seminario Rom. à quodam adolescente factum vidisset, omnes postea moneri iussit, vt ab hac re tanquam ab honestis moribus discrepate & indecorâ, caueret. Quod antè obseruauerat S. Basilij: Ad mensam, vbi sederis, caue ne sinistra manus indecorè se gerat, aut dextra partes (quæ sunt in potu suppeditando) imprudenter vsurpet.

236. Turpe est digitis tundere, vel quaterere aliquid, more tympanizantium, vel organatorum.

237. Sanè B. Iſaias Abbas monuit: Cum ambulat, manus ad zonam inter se coniunctas componat, neque illas concutiat. Et S. Bonau. etiam eos reprehendit, qui sine agitatione manuum iis pendentibus ambulat. Item eos ait detrahere decencia, qui manu armatâ, cultellum habente, cibum ori ministrant. Rusticorum is mos est in quibusdam prouincijs Septentrionalibus.

238. His adiungendum videtur monitû S. Basilij, momentis librarij totâ epistolâ, vt rectè scriberet, versus rectos duceret, neque sursum manus, neque infra ferretur ad præcepta. Idque fuscè, & non sine verborum aculeis ei inculcat. Causas huius diligentis, & similitû atuli in Opusculo de Negor. caelesti.

239. Ad hoc reuocanda sunt documenta à Dorotheo data quoad vsu manuum: Moderatè, & quietè, & sine strepitu aperi, & clude ostia cellæ, vel fratris tui.

240. Huc spectat tactus alienarum manuum à Sanctis vetitus, & ab Angelo per S. Pachomiû, qui etiam lauare alterum, vel vngere, vel tódere noluit, sine Maiorum imperio, & super nudû dorsum asini, vt supra temonem, cum altero sedere.

241. Clemens Alex. vetat inniti cubitis, & in medio pluriû sedendo, ante ipsos manum porrigere ad parinâ, sed non nisi aliquanto post. &c. Iam verd qui dentes scalpunt, & vlcera cruentant, tum sibi ipsis molesti sunt, tum inijsi proximis. Porro autem aurium quoque fricationes & sternutamentorû irrationes, sunt silli pruritus & fricationes. Sit autè colli conuersio, ac motus honestus & decorus, & manuum quoq; in loquendo gestus.

242. CAPVT DECIMVM TERTIVM.

243. De incessu & vsu pedum.

244. PRæter ea, quæ dicta sunt c. 7. de Castitate, de cauendo effeminato quodâ, & delicatulo incessu minus virili, hæc quoq; fugienda sunt.

233.
234.
235.
236.
Ser. asc. de renūciat.
237.
238.
Or. 3. ad frat. iun. Spec. difc. p. 3. cap. 6. Ibid. p. 1. p. 3. c. 4.
239.
240. epist. 180.
241. Ser. 20.
242. Reg. 52. 53. 54. 59.
243.
244. l. 2. p. ad. cap. 7.

